Փունջը ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի։ - Տարեկան բաժանորդագինն է երկու եւ կէս արծաթ Մէճիտ կանխիկ վճարելի՝ թէ՛ մայրաքաղաքիս եւ թէ՛ գաւառաց համար։ - Վեց եւ երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի։ - Հատը 40 փարայ է, եւ կը գտնուի մամլաւորագիտ Պանէք Պարոն Ճրագեանի եւ գրավաճառ Պօղոս եւ Յակոբ աղայից խանութներու։ - Ծանուցման տողը 3 ղուրուշ է մէկ անգամի համար։ Աւելի անգամ կրկնելու անգամներու համար։

ՀԱՍՑԷ
Առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան
Կ. ՊՈԼԻՍ
Պալըգ-բազար Նաֆիյէ խան վերի յարկ Թիւ 16

ՓՈՒՆՋ

درعليه ده بالق بازارنده نافعه خاننده اوست قانده
١٦ نومرولی اوطه ده پونج غزته سی صاحب امتيازی
چهارسوم آلاجاجيان

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Arménien
POUNTCH
16 Nafié-Han, Balouk-Pazar 16
CONSTANTINOPLE

Թիւ 2397 — ՇԱԲԱԹ — 1894 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 12

Տարեկան մեծ տօներէն մին կատարեց Հինգշաբթի Օսմանեան մեծածաւալ երկրին բովանդակ, Աշխարհակալ և Ամենաօրհնեալ Վեհապետին, ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ ԽԱՅՍԵՐ քաջաբաստիկ ծննդեան տարեդարձին առթիւ։ Ցուրտն ու ձիւնն՝ որ կիւրակէ օրէ հետէ տիրած են մայրաքաղաքիս մէջ և ի շրջակայս, չկրցան արգելք լինել շքեղաշուք պատրաստութեանց ի ծովու և ի ցամաքի։

Նոյն օրը, ամէն ուրեք, կրօնական՝ կրթական՝ բարեպաշտական և այլ ամէն մասնաւոր ու հանրային հաստատութեանց մէջ օրհնութիւնք, բարեմաղթութիւնք, նուագք, դրուագք, լուսավառութիւնք, հրախաղութիւնք։

Նոյն օրը նախարարք, կրօնական՝ զինուորական՝ վարչական և դեսպանական աւագանին՝ առ ի շնորհաւորութիւն փութացան ի կայսերական պերճապանծ պալատն Եըլտըզի։ Նոյն օրը երկրին ամէն կողմերէն, առանձնաշնորհեալ դասակարգերէն շնորհաւորական հեռագիրք ի կայսերական պալատն տեղային։ Վեհապետք, իշխանք և մեծամեծք Եւրոպիոյ, որ պարտաճանաչ կը գտնեն մեր Ամենադիւ Վեհապետին համապատիւ աշխարհաշէն տքնութիւններն ու անթուելի բարերարութիւններն, և ամէն պատեհ առթիւ ներբողելով կը յիշատակեն, շնորհաւորական մեծարանաց հեռագիրներ ուղղեցին առ Նորին կայսերական Մեծութիւնն։

Ահա և մեք, Նորին Օգոստ. Վեհութենէ քաջալերեալ և բարերարեալ Փունջս ի ձեռին, այս պատեհագոյն առթիւ եւս մեր ոգեբուղխ մաղթանաց ձայներն բարձրացընելով ի վեր յերկինս՝ կաղաղակեմք «Պահեա՛ Տէ՛ր զանձուդական Վեհապետն մեր, որ բարեգութ Հայրն է միլլիոնաւոր և բազմազգի ժողովրդոց, որ անքուն ու կորովաբեր կը հսկէ երկրին օր ըստ օրէ բարգաւաճութեան ու բարօրութեան համար, և որոյ պատուական կենաց մէկ վայրկեանն իսկ չանցնիր՝ առանց բարիքներ ու շնորհներ թափելու երկրին ու ժողովրդեան վրայ»։

* * *

Հինգշաբթի, մեր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ալ՝ Վսեմ. Մազհար Միմն պէյի հետ առ ի շնորհաւորութիւն փութացաւ ի կայսերական պալատն, - Գումգափուի մայր եկեղեցւոյ մէջ, ի ներկայութեան բարձրաստիճան եկեղեցականաց, ժողովականաց, խորհրդականաց, և բազմաթիւ ժողովրդեան՝ մաղթանաց շքեղ հանդէս մը կատարելէ ետքը։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՋԻ

Նիւեորք. 28 Յուն. 1894։ - Ձմեռ։ - Երեք լեռներու մէջ փակուած, քաղաքաց յարաբերութենէն հեռի, ժայռերով ու ապառաժներով պաշարուած է Զնքուշ միայնակեաց գիւղաքաղքը։ Հայաբնակ արտադրելու արտավայր չունի, ապրին է դժարհացի պաշարը դուրսէն կուգայ. ինչպէս արմատոյ մեծագոյն մասըն ալ 12 ժամ հեռի Չերմուկէն կը գնէ։ Հոյակապ լերան մը հարաւ կուշտին վրայ ծիծաղաց բոյներու պէս շինուած են տուները. խոնարհ տան երդիքը, բարձրին դուռն է, ճեմալայրն է եղած. մեծ մասամբ երկյարկ. վերնայարկը՝ բնակարան, ներքնայարկը՝ գործարան սառայնանուլթեան. Հայ կանանց միակ զբաղումն ու ապրելու միջոցն է կտաւ, մանուսա գործել, իսկ դաւակը պահել։ Այս Հայ կանանց ճակատագիրը տարբեր է. զօրաւոր ցեղին պէս աշխատիլ, դեղեցիկ սեռին պէս ապրիլ, իսկ մազերը ժանդահարող ճակտի քըրտինքովը։ Սոյն ամուսինք՝ կաշկակար, կաշեգործ կամ ջուլհակն լինելով, կերթան հեռաւոր գիւղեր. քաղաքներ՝ ապրուստ ճարել. երկար բացակայութենէ վերջը՝ չահած անոնց դումարին հետ հիւանդ կուրծ մը եւս կը բերեն։ Լեռնային առողջարար օդն, անոյշ ջուրը՝ սեւայս բնակչաց պարգեւած է առոյգ կազմուած, առողջ մարմին. վարդագոյն այտեր, և աչքեր՝ սեւագոյն շրջանակի մէջ։ Բնութեան չռայլած այդ անգին պարգեւները, գեղի մը անկիւնը, պանդոկի մը խանւ պատերուն տակ, կամ Ամերիկայի գործարանաց միոյն մէջ կը խամրին, սրեւահար ծաղկի պէս կը թառամին. Լերան թռչունը՝ Զնքուշի զաւակը հայի խնդրոյն համար կեանքն, երբեմն սիրոյն ալ վրայ կուտայ։ Ապրելու սահմանափակ գիրքը, կենաց պահանջքը, սրտի պատիր երազները, պանդխտելու փափաքը շատ կանուխ կարծարծին լերան զաւակի պատանի սրտին մէջ։ Սարի սրդին ինքնաբաւութեան տարիքը աղջնուածին պէս, քանի մը չոր հացիկ՝ մախաղին մէջ, կերթայ նուաճանդխտ մը, ճանապարհի ծախք մը ձեռք ձգածին պէս, ի Կ. Պոլիս կամ յԱմերիկա կը դըտնէ իր հանգիստը։ Բազդախնդիր պատանւոյն վերադարձը միայն Աստուած գիտէ։ Այսպէս մին իր կինը, պաւակները, միւսն՝ իր նոր հարսը թողլով կերթան ու կերթան, առանց գիտնալու իրենց դարձն։ Ամուսնոց խնամքէն զրկեալ կանայք ու նոր հարսներ, հակառակ բնական և դրական օրինաց, սառայնանկութեամբ իւրեանց հացն ու հանդերձը կը հայթայթեն. կտաւ գործելու. Տէզկեահին առաջ, կինը՝ իր ամուսնոյն, հարսը՝ փեսային, օրիորդն՝ նշանածին սիրոյ յօրինած երգն ու եղերգը, աւաչն ու հառաչը արբնած սրտով կերգեն ու կը գործեն ձմեռն երկար գիշերները մինչ արշալոյս. բազդսի սեղանէն սրտի սփոփանք, գինւոյ թմրութենէն վշտի մխիթարանք կանխակալեն։ Նոյն կանայք պատրանաց սեղանէն մերժելով գործարան կիջնեն, իրենց քով ունենալով օրօրոցներ, որոց մէջ քնացող անմեղ մանկանց ձայնէն գործելու չըխչըխկոցը կը դադրի պահ մը. որդեկան պահանջը նխթական չահուն յաղթած է. մայրը օրօրոցին վրայ խոնարհելով իր սրտահատորին կաթ կուտայ. անոյշ երգով մը խաբելով կամ թմրեցնելով զայն՝ կը շարունակէ իր գործը։ Կանացի փափուկ ձեռքերէն ելած մանուսան ու կտաւը հեռաւոր վայրեր ալ կերթան։ = Զնքուշ 1500 տուն կը հաշուի. 700 էն աւելի հայ. 500 տուն՝ մահմետական. 200՝ բողոքական. 60-70 տուն պապական են։ Հայք ունին Ս. Կարապետ անուն եկեղեցի վերանորոգեալ ի ճգնազգեաց Գեր. Պաղտասար Եպիսկոպոսէ։ Սոյն դաւթին մէջն է վարժարանի յատկացեալ շէնքը, որոյ մէջ վարժարանի յարմար բաւական սենեակ ու սրահներ կան։ Վարժարանն օրինաւոր ուսման ծրագրի մը համաձայն ունի ծաղկոց ու նախակրթարան մը. ընդ տեսչութեամբ Գուսանեան Մինաս Էֆէնտիի. Ծաղկոցն՝ 70, Նախակրթարանն 40 աշակերտ ունին։ Ուսուցչաց դասատուն է Պ. Աթանաս Յակոբեան տեղացի համեստ երիտասարդն. Երկրորդին տնօրէն - դասատուն՝ Մինաս Էֆէնտի Գուսանեան։ Նախակրթարանի մէջ կաւանդուին հայերէն լեզուն՝ իր ճիւղերով մինչ ասմար. դրագիտական բալկղբունք, օսմաներէն լեզուն, դազգիարէն ու անդղիարէն լեզուաց սկզբունքը, կրօնք և երաժշտութիւն։ Տնօրէն Մինաս Էֆէնտիի վկայուերէն մին ալ՝ ուսանողաց վարժարանին որոշեալ չըրջանը չաւարտած եղեներն է։ Զնքուշի հայ պատանին երբ կենաց տասն հինգ գարունները կը լրանէ, վարժարանին սրահն անհամբեր կը դառնայ իրեն. կերթայ կօշկակարին աշակերտ, վաճառականին ծառայ կամ ջուլհակին ազապ ըլլալու. «Լաւ է արհեստ քան վարժապետ» ըսելով խեղճ պատանին պարտաւոր է չորքաշ կենաց փարթուիլ, որով կարող ըլլայ պանդուխտ կենաց տառապանաց տոկալ։ = Զնքուշի տաններէն տարեկան տասն ձըմեռ ուսանող է. ամառը իր բացակայ հօր փոխանորդն. ընտանեկան պարտքերն իր մատղաշ ուսերուն վրայ են ծանրացած. մօրը գործած մանուսան, կտաւը վաճառել, փայտ գնել, այգի կթել, տան համար ձմերային պաշար պատրաստել։ Ընտանեկան անպատ հոգերով պաշարուած ալրիկ՝ թարմ հասակէն ալեւալ։ Տեղւոյս երեք քահանայ հայրը՝ որք պատասխանատու են իրենց խնամոց յանձնեալ ժողովրդեան բարոյական կենաց, այս կէտերը ի նկատի առնուլ, աղջկանց վարժարան մը բանալու աշխատիլ, հայ աղջիկները չթողուլ օտար վարժարանաց մէջ, ուսման օգուտները բացատրել, արբեցութեան վնասները, անտեսագիտութեան դասերը քարոզելու շնորհն ըմեն, իրենց պաշտօնը խղճի մօք կատարած կըլլան։ Վարժարանին հոգաբարձու Տ. Գրիգորեան Մելքիսեդ Էֆէնտի՝ ազնիւ անձնաւորութիւնն ինչպէս տրական վարժարանին յառաջդիմութեան համար հարկ եղած ջանքն ու խնամք, նիւթական և բարոյական զոհողութիւնն չխնայեր, մեծ բարիք մը եւս ըրած կը լինի, եթէ աղջկանց վարժարանի մը բացուելուն աշխատի, գիտնալով որ գեղեցիկ սեռին կրթութիւնը շատ կարեւոր է։ = Հեռագրոյ գէպքը Զերմուկի բաղնիքը գնացող Զնքուշի այդայինք պատմեցին, և Առաջնորդարանէն առուգեցի։ Զնքուշի նախկին դասատուներէն Պ. Յ. Գընթուքեան, վարժապետ և միանգամայն Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ լուսարարը լինելով, չուրջ քսան ամիս առաջ Տիարպէքիրի Գերապայծառ Միքայէլեան Յովսէփ Եպիսկոպոս Զնքուշ իր հօտին այցելութեան երթալով, մեկնել լուսարար վարժապետի առաջնորդութեամբ գայլ հայոց եկեղեցին կայցելէ։ Անդ կը գտնէ երեք հատ մագաղաթեայ ձեռագիր (կարծեմ Աւետարան կամ Մաշտոց), մէկ ոսկեզօծ վայելչագիր Աւետարան։ Վարժապետ լուսարարը անոնք «իմ սեպհական մալըս են» ըսելով՝ չորս օսմանեան ոսկի կը վաճառէ Գերապայծառին։ Չորս հինգ ամիս վերջը դաղտնիքը երեւան կելնէ։ Թաղական խորհուրդը խոզութիւնը քըննել ասադելէ վերջ չորս ոսկին լուսարար վարժապետէն կառնու։ Խեղճ լուսարարը ոսկիներուն հետ իր կենին պաշտօններէն եւս կը զրկուի. կերթայ Կաւկազ կամ Կերկերի գիւղերը. տեղւոյն հայերը կը համոզէ՝ Կերկերի գիւղերուն վրայ քահանայ ձեռնադրուելու համար, ստորագրութիւններ կը հաւաքէ, կերթայ Երեւելի Արքեպիսկոպոսի մը. Կէրկէր Կիլիկիոյ թեմ ըլլալուն համար՝ Էջմիածնի եպիսկոպոսը չուզեր Կիլիկիոյ իրաւասութեան դըպչիլ. լուսարար վարժապետը չկըրնար իր նոր բաղձանքը հետ պսակուիլ. չյաջողիր կղերական սեւ պճեռալ իր յանցանքը ծածկել. յուսահատ՝ իր տեղը կը դառնայ։ Թաղական խորհուրդը անհաւատարիմ լուսարարի արարքը Զնքուշի վանահայր Առաջնորդ Գեր. Մինաս վարդապետի կը հաղորդէ. Գեր. Վանահայրը Տիարպէքիրի պապական առաջնորդարանին տեղեկագրելով խնդիրը՝ գրքերը Ս. Կարապետի եկեղեցւոյն սեփհական ըլլալը կիմացնէ և միանգամայն կը պահանջէ զայնս. Յիշեալ գրքերուն Տիարպէքիր չըլլալը՝ Միքայէլեան Գերապայծառը իր հետ Հռոմ տանիլը կը գրեն. Զնքուշցիք ո՛չ լուսարարը դատապարտելու և ո՛չ Գերապայծառը մեղադրելու իրաւունք ունին. Լուսարարը կա՛մ ագահութենէ նեղուելով վաճառած է, և կա՛մ ոսկիներու փայլէն հրապուրուելով՝ արքայութեան վայրի մը դուռն ըլլալու զիջումն ըրած է. Գերապայծառն դուցէ չգիտնալով թէ յիշեալ գրքերը եկեղեցւոյ կը պատկանին, և կամ գիտնալով հանդերձ առած ըլլայ, փոշիներու տակ փտելուն, Հըռոմի կարդինալաց միոյն թանգարանը խնամքով, փառքով և պատուով թող պահուի հնութիւն մը. սուրբ մատեանները, որոց ինչ գիրք ըլլալը. ինչ թուական կրելը, ո՛րոյ կողմէն և ե՛րբ և ո՛րու նուիրուիլը չեն գիտեր ո՛չ Զընքուշի եկեղեցիէն ապրող քահանայ հայրը, ո՛չ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ սեփհական անօթ ու գրքերը, կահ ու կարասիքը պահպանելու պատասխանատուութիւնը ստանձնող թաղական խորհըրդոյ անդամք. ո՛վ գիտէ մինչ ցարդ չահամոլ ձեռքեր ինչ թանկագին գրքեր չեն խլած կամ օտար ձեռքերու չեն յանձնած՝ փոխարէնը անոնցմէ դումար մը ստանալով. Եթէ Զնքուշի թաղական խորհուրդը, անհաւատարիմ լուսարարը պաշտօնի կոչած պահուն պատուաւոր երաշխաւոր մը առնուր, լուսարարը չէր յաւակներ առաճարի մը գօտին ըլլալ։ Եթէ քահանայ հայր մին լուսարարին վրայ հսկելու բարեկրթութիւնն ունենար կամ լուսարարապետի պաշտօնն առանձինք, ո՛չ լուսարարը գող պիտի ըլլար, ո՛չ Թէքբաշեան գերապայծառը բամբասանաց ենթակայ պիտի ըլլար, և ո՛չ եկեղեցին իւր Թանկագին գրքերէն պիտի կողոպտուէր։ Միթէ իւր տան դրան հոգ չառնողը դրացիին գող ըսելու իրաւունք կունենա՞յ։ Ծառայ մը կամ պաշտօնեայ մը որչափ ալ խղճամիտ ըլլայ, երբ հսկող մարմին չունի իւր գործոց վրայ՝ արտաքերեւութ մարդ է, որ կուգայ որ կը սխալի, անգիտակցաբար վնասէ մեծ դուռ մը կը բանայ իւր տիրոջ։ Ո՞վ է մեղաւորը. - տկար ծառա՞յն, թէ՛ անհոգ տէրը։ Զնրուշիւք ո՛չ զոր դատապարտելու կամ մեղադրելու իրաւունք չունին, եթէ ոչ՝ իրենց սխալ ընթացքին։ Թող բառնան անհոգութեան, անտարբերութեան պատճառը (ազնուութիւն), արդիւնքը ինքնին կոչնչանայ։ Ուղեւոր

* * *

Սէօյիւօզ 2 Փետրուար 1894. - Տխուր եմ յոյժ. տխուր և սրտում յանչափս, ի վերայ անակնկալ մահու սիրելագոյն աշակերտիս և ձեր ազնիւ բաժանորդին Պ. Հայկ Յ. Հայրապետեանի։ Թշուառ պատանին իւր վեշտասանամեայ ծաղիկ հասակին մէջ կը զոհուի վերջացեալ ինֆլուէնցայի սոսկալի մանգաղին։ Պ. Հայկ՝ իւր այդ պատանեկան հասակին մէջ՝ զարմանալի տենչ և իղձ ունէր ուսման և գիտութեան համար. օրն ի բուն և դպրոցական օրական ասպարան և արձակուրդի ժամերն միջն իւր յառաջադիմութեան կը ծառայեցնէր. բայց ի՛նչ օգուտ, ափսո՛ս. չգոհացաւ այս աշխարհի տուած գիտութենէն և գնաց ի համալսարանն երկնից, նախորդ ամսոյ հնգետասաներորդ օրն, դառն սգոյ և կսկծութեան մէջ թողլով իւր ծերունի ծնողքն և զիս։ Աւա՛ղ։ Վ. Յ. Տէրէճեան

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փոխան ծաղկեփունջի. - Յոյնք ալ, հետեւելով մերայնոց, սկսան՝ ննջեցելոց յուղարկաւորութեան առթիւ, ծաղկեփունջի փոխան, գումար մը նուիրել իրենց հիւանդանոցի։ Այս ևս ո՛չ նուազ յանդիմանութիւն է այն թեթեւամիտ հրապարակագրաց համար, որ ջանահնար կը լինին խափանելու համար՝ ծաղկեփունջի փոխան, գումար մը հիւանդանոցի նուիրելու առաքինական սովորութիւնն՝ - որ վերջին ժամանակներս մուտ գտած է ի մեզ, - և ամէն լեղուանութիւն կը թափեն ժողովուրդն յորդորելու համար որ անխափան մնայ ննջեցելոյ համար ծաղկեփունջ նուիրելու նորանոր սովորութիւնն, առաւել պատշաճ համարելով ծաղկեփունջն քան յանուն հիւանդանոցի նուիրատուութիւնն։ Արդ ուրախ եմք որ ըստ մեր բաղձանաց հետզհետէ կընդունուի ծաղկեփունջի փոխան հաճոյ նուիրատուութիւնն, և յոյնք ալ ազնուախոհութեամբ հետեւող կը գտնուին մերայնոց. Թէեւս այսուհետեւ շառագունելով զգաստանան մեր նոր հրապարակագրաց ոմանք, որ ամէն առաքինութիւն, ամէն վեհութիւն, վսեմութիւն իրենց կը սեպհականեն և հանապազ անձնագովութեամբ ու խրոխտութեամբ կը ձանձրացունեն ողջախոհ ժողովուրդը։

— Էջմիածնէ հայրապետական օրհնութեան ու գոհութեան կոնդակ գրկուեր է առ Արժ. Տ. Պետրոս քահանայ՝ բարեջեան Հովուին Հայոց Թօգշանու (Ռումանիա). «Ռումանահայոց Ներկայն և Ապագայն» վերնագրով երկասիրութեանն համար, որ՝ ըստ ծանօթութեան Թղթակցի մեր, ի մօտոյ պիտի հրատարակուի, և որով՝ Արժ. Հեղինակն ցոյց տալով ռումանահայ գաղթականութեան ներկայ ցաւալի և կորստական վիճակն, այդ գաղթականութեան կորստեան արգելիչ միջոցներ կառաջարկէ, և յորում՝ բաւական ընդարձակ և հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւնք կը գտնուին։

— Պատրիարքարանի կողմանէ ի պաշտօնէ կը ծանուցուի թէ՝ յառաջիկայ երկուշաբթի (14 Փետրուար), Տեառնընդառաջի տօնի պատճառաւ չպիտի կատարուին հարսանեաց պսակադրութիւնք, այլ հետեւեալ օրը, երեքշաբթի։

— Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Գեր. Տ. Սահակ եպիսկոպոս՝ պարտիզակցի Մաղըճեան Աբրամ սարկաւագի վարդապետական կարգ տուեր և Կարապետ անուաներ է։ Այս առթիւ տեղեկութիւն կը տրուի թէ ձեռնադրեալն լեզուագէտ ու քաջ կրօնագէտ է, և 8 տարիներէ հետէ ուսուցչական պաշտօն կը վարէ Պարտիզակի վարժարանին մէջ արդիւնաւոր ընթացիւք։

— Տիկին Արուսեակ Յ. Կիւլպէնկեան՝ որ բաւական ժամանակէ հետէ հիւանդոտ կը գտնուէր, անցեալ շաբաթ օր կնքեց իւր մահկանացուն, և կիրակէ օրը Գասըմփաշայի եկեղեցւոյն մէջ մեծաւ շքով կատարուեցաւ յուղարկաւորութեան հանդէսն, մարմինն հիւանդանոցի մատրան կից Կիւլպէնկեան տան յատուկ դամբարանին մէջ ամփոփուեցաւ։ Հանդիսին նախագահեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն։ Դամբանական խօսեցաւ Գեր. Տ. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս։ Կիւլպէնկեան տունն ի սուգ կը համակի Արուսեակ տիկնոջ մահուամբ։ Տակաւին քանի մը շաբաթ յառաջ յանակնկալ զրկուեցաւ Արուսեակ տիկնոջ ամուսին Յովհաննէս էֆէնտի։ - Հանգուցեալ տիկինն՝ բազմածանօթ Վահան էֆէնտիի (դատական նախարարի խորհրդական) դուստրն էր. հանճարաւոր էր և մտաւորական ճոխութեամբ զարդարեալ. կայսերական տիկնոջ երկրորդ թարգման էր. երկրորդ աստիճանի պատուանշանաւ մեծարեալ էր։ Այսպիսի կորստեան մը վերայ ո՛չ միայն Կիւլպէնկեան և Վահանեան գերդաստանք, այլ և ամէն ազգային տուն ու հայ կը ցաւի անշուշտ։ Կայսերական պալատան սենեկապետներէն Էմին պէյ ցաւակցական գիր գրեց առ սգաւոր մայրն հանգուցելոյն, դրուատելով նորա բարեմասնութիւնները։ Մեք ևս մխիթարութիւն կը մաղթեմք՝ ցաւակցելով ի սրտէ, որովհետեւ Տիկին Արուսեակի նման Հայ տիկնայց թիւն ստուար չէ դժբաղդաբար։

— Տփղիսի Առաջնորդ Գեր. Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Սուրէնեանց՝ ամսոյ 6 ին կիրակէ օրը, հանդիսիւ օծեր է Կովկասու Ախալքալաք գիւղաքաղաքի եկեղեցին, որ նո՛ր կառուցեալ է Տ. Գալստեան Արժ. Տ. Յովհաննէս քահանայի անձնական ծախիւք և վերակացութեամբ։

— Կեսարիոյ Առաջնորդ Գեր. Տ. Տրդատ վարդապետ հասեր է Եօզղատ, ուր՝ ինչպէս յայտնի է՝ ըստ հրահանգի Պատրիարքարանի, պիտի հովուէ ժողովուրդն, և կազմակերպելով ժողովները՝ առաջնորդական ընտրութիւն կատարել պիտի տայ։

— Միացեալ ընկերութեանց ինպաստ տարեկան պարահանդէսն՝ ամսոյ 24 ին հինգշաբթի գիշեր պիտի կատարուի հրամանաւ կառավարութեան։

— Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ հինգշաբթի կայսերական պալատէն ելնելէ ետքը, Բ. Դուռն գնաց տեսակցելու Բարձր. մեծ Եպարքոսին հետ. Քաղաքական ժողովոյ անդամներէն Թորոսեան Յովհաննէս էֆէնտի ալ հետն էր. Նորին Ամենապատուութիւնն բարձրաստիճան պալատականաց և մեծ Եպարքոսին ծանօթացուց զԹորոսեան էֆէնտին, գովելով նորա բազմաժամանակեայ հաւատարիմ ծառայութիւնները։

— Հեռագրէ մը կիմանամք թէ՝ Երուսաղէմայ Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Ա. Հայրն ալ՝ պատուարժան Միաբանութեան և ժողովրդեան հետ՝ մեծահանդէս տօներ է Օգոստ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձն։

— Սիկարի թղթին վերայ՝ որոյ Ազդն կը տեսնուի լրագրոյս չորրորդ երեսին մէջ, հետեւեալ ծանօթութիւններն կը հաղորդէ Հիւանդանոցի պատուարժան Հոգաբարձութիւնն։

« Հոգաբարձութիւնս ի նպաստ Հաստատութեանս սիկարի թուղթ վաճառելու համար, ըստ օրինի հանրային շինութեան նախարարութենէ մենաշնորհ ընդունած, և այն թուղթին պատրաստութեան համար, արհեստին հմուտ և պատուաւոր ազգայիններէ Շիրինեան Մարտիկ էֆէնտիի հետ պայմանադրութիւն մ՚ալ կնքած է հետեւեալ կերպով,

1. - Պատրաստուելիք թուղթերու համար հարկ եղած դրամագլուխն և բոլոր ծախսերն յիշեալ էֆէնտին յանձն առած է։

2. - Վաճառուելիք թուղթերն երեք տեսակ պիտի ըլլան. Ա. Բ. Գ.

3. - Ա. տեսակը ճիշդ ճօթի խմորէն պիտի պատրաստուի, և իւրաքանչիւր տետր 144 թերթ պիտի պարունակէ, որուն գինը բուն ճօթի կէս գնէն պակաս պիտի ըլլայ, այսինքն ծխավաճառէն 30 փարայի մէկ ճօթի թուղթ գնող մը, մեր շինած թուղթէն և նոյն իսկ ճօթի խմորէն 3 հատը փոքր զարդարուն տուփի մը մէջ պարունակեալ՝ 40 փարայ տալով պիտի ստանայ, և այս թուղթէն 60 հատը մէկ տուփի մէջ պարունակեալ պիտի ըլլայ. Հոգաբարձութիւնս տուփ գլուխ 100 փարայ պիտի ստանայ.

Բ. տեսակ թուղթը եւ վօլթօյի թուղթէն գերազանց պիտի ըլլայ, և իւրաքանչիւր տետրը 112 թերթերէ պիտի բաղկանայ, և ամէն մէկ տուփ դարձեալ 60 տետր պարունակելով 5 դահեկանի պիտի վաճառուի. Ասկէ ալ տուփ գլուխ 40 փարայ պիտի ստանամք.

Իսկ Գ. տեսակը, հրապարակի վրայ գտնուած սոյն տեսակ խմոր ունեցող թուղթերէն աժան պիտի ըլլայ, իւրաքանչիւր տուփ 60 տետր պարունակելով 100 փարայի պիտի ծախուի. Ասկէ ալ տուփ գլուխ 20 փարայ պիտի ստացուի.

4. - Հոգաբարձութիւնս տպարանին մէջ թէ՛ ամէն մէկ թուղթի վրայ և թէ՛ իւրաքանչիւր տուփի պանտրօլի վրայ իւր կնիքը կոխելով՝ քօնթրօլը ի գործ պիտի դնէ։

5. - Հոգաբարձութիւնս լրագրոյ մէջ ըլլալիք հրատարակութիւններն ինքն առանձնած է։

Հարկ կը համարինք նաեւ յայտնել թէ՛ առաջին և երրորդ տեսակներն տակաւին պատրաստուած չըլլալով, կը յուսամք թէ քիչ օրէն կը պատրաստուին. միայն առ այժմ Յունուար մէկէ սկսեալ երկրորդ տեսակն ի վաճառ հանուած է, և մէկ ամսուան մէջ, ի նպաստ հաստատութեանս զուտ հասոյթ, 1573 ղրշ գոյացած է։

Ամսէ ամիս հասոյթք պիտի հրատարակուին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օգոստ. Սուլթանն իմանալով որ՝ հեռաւոր գաւառաց մէջ կատաղի շուներէ խածատեալ մարդիկ մինչեւ որ մայրաքաղաքս գան, ժամանակ կանցնի և դարմանք անօգուտ կը լինին, - հրամայեց՝ առ այժմ Դամասկոսի, Պաղտատի, Աէնտաի, Երզնկայի և Մանաստըրի մէջ Բասթէօրեան դարմանատուններ հաստատել, և զինուորական բժիշկներ և այլ պէտք եղածները ղրկել յիշեալ քաղաքներն։

— Ներքին գործոց նախարարութենէ գրուեցաւ ի Կարին՝ առ այժմ կալուածական տուրք չպահանջել սովու պատճառաւ այլուր երթալ ուզող չքաւոր ժողովրդեն։

— Կըսուի թէ մայրաքաղաքիս մէջ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի Ռումէլիի երկաթուղւոյ վերաբերեալ ինչ ինչ խնդրոց կարգադրութեան համար, և այս յանձնաժողովոյ պիտի մասնակցին Պուլղարիոյ իշխանութեան և արեւելեան ու աւստրիական երկաթուղեաց ընկերութեանց կողմանէ պատուիրակք։

— Բաղէշի նահանգի Մօթքի գաւառակի նորոգ Գայմագամ Օսման Հաֆըզ էֆէնտիի համար՝ 1250 ղրշ ամսաթոշակ որոշուեցաւ։

— Նիկոմիդիոյ Կէյվէ գաւառակի գայմագամ Պէհճէթ պէյ դատի ենթարկուեցաւ՝ աղջիկ մը օրինաց հակառակ 3 օր բանտարկելուն, և ապա հսկողութեամբ հօրը տունը ղրկելուն համար։

— Վանայ մէջ ոստիկանութեան Գօմիսէր Նուրի էֆէնտին սպանող անձն՝ ամսոյ 1 ին կախուեր է։

— Ձմիւռնիոյ նահանգի Սօրմէ գաւառակի Նայիպ և Նախնական դատարանի Նախագահ Հասան Խայրուլլահ էֆէնտի՝ իբրեւ կաշառակեր՝ դատի ենթարկեալ է։

— Վանայ մէջ յանձնաժողով մը կազմուեր է՝ վաշխառուաց հաշիւներն քննելու և չափազանց վաշխերն չվճարել տալու համար։

— Գօնեայի նահանգի Պուրտուր գիւղաքաղաքի մէջ Ապտուլլահ էֆէնտին սպանուեր և որդին Մէհմէտ ծանր վիրաւորուեր են. Տեղւոյն ոստիկանութիւնն իմանալով ստուգեր է որ Մէհմէտի կինն հօրը հետ միաբանելով՝ այս ոճիրը գործեր են, Մէհմէտի 30-40 լիրայի պատրաստ դրամն գրաւելու դիտմամբ։

— Գօնեայի նահանգի Աղշէհիր գիւղաքաղաքի մէջ ոսկերիչ Նազար Զագըրեան կեղծ մեճիտիյէի մանր դրամներ Կարապետ անուն որդւոյն միջոցաւ ի շրջաբերութիւն հանելու ատեն բռնուեր, և յանցանքն խոստովաներ է։

— Կրետէի փոխկուսակալ Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի Մէսուտ պէյ որդին մեռաւ։

— Զուխաճի Խանի նպարավաճառ Մ. Յովսէփ Գաբրիէլ ու Միհրան անուն ընկերացն հետ անցեալ շաբաթ երեկոյ ժամը կէսին առեւտուրէն Գումգափու իրենց բնակարանին երթալու ժամանակ, յանկարծ մարդ մը ետեւէն դաշոյնը Գաբրիէլի կռնակը կըմխէ, և Յովսէփ ետին դառնալով «ինչ կընես, ամօթ չէ՞» ըսելուն վրայ՝ մարդը դաշոյնը Գաբրիէլի կռնակէն կը հանէ Յովսէփի կը մխէ, և այս խեղճն ալ գետինը կը փռուի. Չարագործն այնուհետեւ կըսկսի փախչիլ, և տեսնելով որ Միհրան ետեւէն կը վազէ, զանի ալ կը վիրաւորէ. Իսկոյն ոստիկանք կը հասնին, Յովսէփի մեծ դժուարութեամբ «զիս Թէլօ հարուածեց» կըսէ և կը մեռնի. Այնուհետեւ կըստուգուի որ Թէլօ ըսուած անձն Պալատու Սալմաթոմրուգ թաղի ընկերներէն կօշկակար Միքայէլ է. Ներթան կը բռնեն Թօփգափուի կողմն տան մը մէջ. Միքայէլ այս ոճիրն գործեր է վրէժառութեան համար, որովհետեւ Գաբրիէլ տարի մը յառաջ քանի մը ընկերացն հետ զՄիքայէլ չարաչար դանակոծեր և նորա ժամանակ մը հիւանդ պառկելուն պատճառ եղեր է։

— Նիգօ անուն Գարատաղցի մը, 38 տարեկան, որ Գալաթիա սրճարանի մը մէջ քանի մը ընկերացն հետ կը գտնուէր եղեր, ճեմիշն հարցուցեր գնացեր, և պահ մ՚ետքը ձայն մը լսելով՝ սրճարանի մարդիկն ճեմիշը վազեր, և զՆիգօ գտեր են արիւնաթաթաւ. Դաշոյնով կոկորդը կտրեր և ինքզինքն սպաներ է։ Նիգօ քանի մը ամիս յառաջ ալ ինքնասպանութեան փորձեր է, և վէրքը տակաւին փակուած չէ եղեր. Այն ատեն ռուսական հիւանդանոցի մէջ դարմանուելէ ետքը հայրենիքն գնացեր, և 6-7 օրէ ի վեր Կ. Պոլիս վերադարձեր է. Հայրենակիցքն ծանօթութիւն տուեր են թէ՝ Նիգօ ջղային հիւանդութեան ունէր, և ժամանակէ մը հետէ մեծ վիշտ մը կը կրէր, բայց չէր յայտներ ։

Պատուանշան, Աստիճան, Պաշտօն եւ Պարգեւ

Երկրորդ աստիճանի Օսմանիյէ պատուանշան՝ Գօրէսբօնտանս թը Լ'Էսթ լրագրի անօրէն Պ. Թօյինաքի և Համեայի ռուսական հիւպատոս Պ. Բէնակայի ։ - Աստիճան կառավարիչ կարգեցան՝ Մարզըլուանու Գայմագամ Պէքիր փաշա ։ - Արքունական վերաքննութեան դատարանի պատժական բաժնի նախագահ կարգեցաւ Թալիպ Հիլմի էֆէնտի, որ երբեմն ի Խարբերդ կը վարէր նոյն պաշտօնն ։ - Պալայի աստիճան՝ մեծ Եպարքոսութեան Մէքթուպճը Զիյա պէյի ։ - Օսմանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Գասթամունիի պաշտօնական լրագրի անօրէն Հաֆըզ Հիւսէյին Հիւսնի էֆէնտիի ։ - Երրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ՝ Պիլալի մաքսատան բժիշկ Բարաշքէվիչի էֆէնտիի ։ - Ֆէրիդութեան աստիճան՝ Հիւսէյին Գալիպ փաշայի, որ ի Սէլանիկ կը գտնուի ։ - Առաջին աստիճանի Օսմանիյէ՝ հանրաց, անտառաց և երկրագործութեան նախարար Սելիմ Մելհամէ էֆէնտիի ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

= Արուեստական ադամանդի հնարիչն, քիմիագէտ Ֆրէմի մեռաւ ի Փարիզ ։

= Հեռաձայնի (թէլէֆօն) գիծ մը պիտի հաստատուի՝ ընդմէջ Օտէսայի և Վիէննայի ։

= Եգիպտոսի Խտիվն՝ ի յիշատակ այցելութեանն ի Զուիցերի, 7 մումիա նուիրեր է Զուիցերիի ։

= Ամերիկայի Օգլահումէ գիւղաքաղաքի մէջ մարդ մը՝ կինն ու հինգ զաւակները սպաննելէ ետքը՝ ինքզինքն ալ սպաններ է ։

= Ի Լիվըրբուլ (Անգլիա) 1892ին փողոցներէն հաւաքեր են 2378 տղայ՝ չարաչար որբերու. 113 ը՝ 10 տարեկանէն վար ։

= Ի Բիլպաօ (Սպանիոլ Նաւահանգ.) ժայռ մը գահավիժեր, և մերձակայ հանքի մը գործաւորաց 30 ը ներքեւ մնացեր մեռեր են ։

= Հոլանտայի մէջ ուժգին փոթորիկ մը պատճառաւ բազում նաւք ընկղմեր, շէնքեր փլեր և այլ բազում վնասք եղեր են ։

= Ռուսիոյ կայսեր դստեր Քսէնի մեծ դքսուհւոյն հարսանեաց հանդէսն՝ առաջիկայ Յունիսամսոյ մէջ պիտի կատարուի ։

= Ի Փարիզ հասարակաց հիացումն կը գրաւէ Պրանիսլավ Հիւպէրման անուն ութամեայ պատանի մը, իբրեւ ամենաճարտար ջութակահար ։

= Ֆինլանտիոյ եղերքն ահագին սառնակոյտք բաղխմամբ ձկնորս նաւեր ընկղմեր, և 100 էն աւելի ձկնորսներ անհետացեր են ։

= Ի Ճիպրալթար գործարանի մը կաթսայն պայթեր, և գործաւորներէն՝ որոց մեծ մասն իտալական սեռէ են, 13 հոգի մեռեր և բազումք վիրաւորուեր են ։

= Ի Չիքակօ (Ամերիկա) այժմ իբր 175000 հոգի կը թափառին անգործ, յորս կը գտնուին ամէն կարգէ և դասէ մարդիկ, և ճոխագոյն անձինք կը հարկադրին իբր պարզ բանուոր աշխատիլ՝ փողոց կամ ական մաքրելով ։

= Օտէսայի մէջ կախուեցաւ Կիրիկորիէֆ անուն ռուս դնդապետ մը ։ Դատապարտուած է որ երկու տարի 24 000 ֆրանքի փոխարէն զինուորական գաղտնիքներ հաղորդեր է Աւստրիոյ կառավարութեան ։

= Գերմանիոյ նորակառոյց մեծ զրահաւոր Պրանտէպուրկի կաթսային մեծ խողովակն անցեալ ուրբաթ պայթելով փորձի ատեն, բազմաթիւ մարդոց մահուան և վիրաւորման պատճառ եղած է ։

= Չինաստանի Թինկուրօ քաղաքի մեծ աղօթարանն այրեր է տօնական արարողութեան մը ատեն ։ Ներկայ 400 ի չափ մարդոց բազումք զոհ եղեր են ։ Լի անուն ընտանեաց մը բոլոր անդամք, 30 հոգի, բոցակէզ մեռեր են ։

= Սերպիոյ պահեստի զօրքն ի զէն կոչուեր է՝ եռամսեայ մարզանաց համար ։ Անգլիոյ նախարարապետն ըսեր է թէ՝ ինքն վերագոյն ուշադրութեամբ կը դիտէ Սերպիոյ վիճակն ։

= Պետրպուրկի մէջ բնակող մահմետականք որոշեր են մզկիթ մը կառուցանել անդ 100-000 ռուբլի ծախիւք, և հանգանակութեան տոմար բանալով՝ մինչև ցարդ 25000 ռուբլի հաւաքեր են ։

= Գաղղիոյ կառավարութիւնն յարաբերութիւնը դադրեցոյց Բորթուգալի կառավարութեան հետ և դեսպանը կոչեց, դրամական ինչ ինչ խնդրոց տարաձայնութեան պատճառաւ ։ Կը կարծուի թէ ուրիշ կառավարութիւնք ալ պիտի հետեւին Գաղղիոյ ։

= Լեհաստանի կուսակալ զօրավար Կուրքօ՝ որոյ հիւանդութեան վերայ վերջին օրերս զանազան ծանօթութիւնք հրատարակուեցան, - ըստ պաշտօնական տեղեկութեան՝ ապաքինիլ սկսած է, և մինչև իսկ վարչական գործոց կը զբաղի և այցելուներ կընդունի ։

= Գերմանիոյ կայսրն երկուշաբթի յատուկ շոգեկառօք Ֆրիտրիխսրուհէ գնաց ի փոխադարձ այցելութիւն Պիսմարք իշխանի ։ Կայարանէն կայսեր ընդ առաջ ելաւ իշխանն և Նորին Վեհափառութեան հետ հեռաւոր գնացին դղեակն ։ Անդ ճաշեց կայսրն իշխանին, իշխանուհւոյն և այլոց հետ, և երեկոյին մեկնեցաւ ։ Իշխանն մինչև կայարան ընկերացաւ կայսեր, ողջագուրելին համբուրելին զիրար, և շատ սիրալիր ու ընտանեկան եղաւ այս տեսակցութիւնն ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Կ. Պոլիս 12 փետրուար 1894

Օսմանեան Բօնսօլիտէ	26-17
Ռումէլիի Երկաթուղի Միրանք	107-50
Թրամուէյ	Լ. Օ. 562-
Օսմանեան լիրան 100 ղրուշէն	
Մէճիտիյէ	108- 3
Մէթալիք	96-20
Հինգնոց	101-
Վեցնոց	102-
Ռուպլի Թղթադրամ	8-50
Թոմփիյէ	15-
Ռուսիոյ Բոլ	89-35
Գաղղիական լիրա	87 15
Անգլիական »	110 7
Գրիմից	51-15

ԱՅԼԵՒԱՅԼՔ

×× Քթէն արիւն գալն յաճախ անվնաս է, սակայն երբ կրկնուի և շատ արիւն հոսի, հարկ է խնամ տանիլ ։ Եթէ արեան հոսումն յօրուոր, երկարատեւ և արիւնոտ անձանց համար առողջարար է, և շատ անգամ գլխու ցաւն ու պտոյտը կը դադրեցունէ ։ Իսկ ընդհակառակն տկարութիւն կը պատճառէ ջղային կամ տկար կազմ ունեցողներուն ։ Երբ քթէն արիւն գալն հոսուածի մը արդիւնք է, անվնաս է ։ Քթէն արիւնն ընդհանրապէս ինքնին կը դադարի ։ Իսկ եթէ չդադարի՝ պէտք է պաղ ջուրը՝ - կա՛մ պարզ և կա՛մ մէջը քիչ մը քացախ կամ լիմոնի հիւթ խառնելով - քթին քաշել ։ Պաղ ջրոյ մէջ թաթխուած լաթ և կամ սառն դնել ճակտին վերայ ։ Նոյնպէս կռնակին վրայ ալ պաղ մարմին մը, ինչպէս մեծ բանալի մը և կամ թրջած լաթ մը ։ Եթէ երեւոյթը ծանր թուի՝ ձեռաց և ոտից մատները թերթ դնել ։ Շատ անգամ կարելի կը լինի դադրեցունել արիւնն, երբ քթին արիւնահոս ծակին կողմէն բազուկը դէպ ի վեր վերցնի ։ Վերջապէս եթէ այս միջոցները արիւնը չդադրեցունեն, պէտք է անմիջապէս բժշկին իմացունել, որ կրնայ պէտք եղածն ընելով բոլորովին դադրեցունել արիւնը ։

= Քթէն արիւնը դադարեցունելու ուրիշ եղանակ մ'ալ կայ, որ գործածելի է յանկարծ արիւնահոսութեան դէմ ։ Պէտք է գլուխը շատ դէպ առաջ երկնցունել, մատին ծայրովը գոցել քթին այն ծակն՝ յորմէ արիւնը կը հոսի, և այդ դիրքին մէջ մնալ երկար ատեն ։ Այդու արիւնը անդ կը ժողվի, կը լեցունէ, կը թանձրանայ, թխծի մը կը կազմէ, որ խցի դեր կը կատարէ ։ Պէտք չէ քթել և դուրս հանել զայդ և ժամանակ մը այդպէս ձգելու է, վասն զի այդ խցին կանուխ դուրս ելնելովն արիւնահոսութիւնը կրկնի ։ Երբեմն ալ քթէն արիւնը մարդուս քնոյն ատեն կը պատահի ։ Երբ կռնակի վրայ պառկած ըլլայ, այդ ատեն արիւնը դէպ յետս վազելով ստամոքսին մէջ կիջնէ. եթէ մարսուի, բան մը չըներ ․ բայց եթէ չմարսուած դուրս գայ բերնէն, երկիւղալի հիւանդութեան մը գոյութիւնը կարծեցունել կուտայ, բայց չէ այնպէս ։ Շատ անգամ արիւն թքնելը կը վախցունէ մարդս, բայց կարելի է որ քթի այսպիսի յետադարձ արիւնահոսութենէ մը յառաջ եկած ըլլայ ։ Յիշենք սա նաև թէ սակաւարիւնութեան պատճառաւ ալ քթէ արիւն կուգայ . և եթէ արիւնը զօրացունենք՝ այդ ալ կանցնի ։

×× Սնանց մարսողութիւնն ու ոռնումն ։ - Անասնոց մեծագոյն մասն մէկ անգամ ծամելով կարող են մարսել իրենց ուտեստը՝ մարսուելու աստիճան, ինչպէս՝ ձին, շունն, և այլք ։ Սոցա ստամոքսն հաստատուն է, և դուրս տուած հեղուկն՝ առատ . ուստի կրնան ոսկրոյ բեկորներն առանց դժուարութեան մարսել ։ Ոմանք ալ՝ բերնին մէջ լաւ չմանրելով կը կլլեն, տեսած էք անշուշտ հաւը, սագը, բադը, կամ հնդկահաւ մը՝ ցորենի կամ եգիպտացորենի հատիկներ ուտելը ։ Արդեօք սոքա ուտեստնին առանց ծամելու՝ կը մարսեն . - ո՛չ . թռչունք՝ իրենց ուտեստը կտուցով չեն կարող մանրել, այլ նոցա ամենահաստատուն ստամոքսն է որ ուտելի հատիկներով կամ մանր մանր քարերով կը մանրէ, կը ծամէ զանոնք ։ Եթէ հնդկահաւ մը իւր ստամոքսն եգիպտացորենի հատիկներով լեցնելէ վերջը, զանոնք մանրելու համար հաւնոցին մէջ ուտելի հատիկներ կամ մանր քարեր չգտնէ, չկրնար մարսել, որով քիչ ատենէն կը սատակի ։ Նոյնպէս նաև հաւը, և այլն ։ Անասնոց ոմանք ալ, ուտեստնին մինչև որ լաւ մը ծամելով չմանրեն, չեն կարող մարսել, որով ստամոքս զրկած պատառներն դարձեալ բերնին մէջ կը բերեն . և այս գործողութիւնն երկու, երեք և աւելի անգամներ կը կատարուի ։ Ահա այս տեսակ անասունք որոճացող կոչուածներն ։ Այս անասնոց ոմանք՝ մէկ, և ոմանք ալ մէկէ աւելի ստամոքս ունին ։ Զորօրինակ՝ նապաստակն՝ մէկ, և կովն՝ ուղտն՝ չորս ստամոքս . թռչունք՝ երեք . սակայն չեն որոճար ։ Չորս ստամոքս ունեցող անասնոց առաջին անգամ ծամած պատառներն՝ առաջին և երկրորդ ստամոքսին մէջ կը մնան . յետոյ դարձեալ բերնին մէջ կուգան ու դարձեալ կը ծամուին ու կլլուին . ահա այսպէս կը շարունակուի մինչև որ բոլորովին մանրուին . երբ լաւ մը փշրուին, առանց առաջին ստամոքսը կենալու՝ միւս ստամոքսին մէջ կը հաւաքուին, և այսպէս երկրորդ և երրորդ ստամոքսին պարունակութիւնն ալ չորրորդին մէջ կը թափի, և անդ տարրալուծեալ հեղուկին միջոցաւ կը մարսուի ։ Անասունք կորոճան, երբ ստամոքսնին կէս առ կէս լի է կերուած բաներով ։ Կովու մը որոճման համար՝ ստամոքսին պարունակութիւնը 20 քիլօկրամէ պակաս պէտք չէ լինի . ուղտինը՝ 30-40 . այծինը՝ 2-3, և նապաստակինը՝ կէս քիլօկրամ ։ Անասունք թէ՛ հանգստութեան և թէ՛ շարժման մէջ կարող են որոճալ . միայն եթէ ցաւ մը ունենան, կա՛մ վերջին աստիճան սըրընթաց երթան, և կա՛մ չորս կողմը գտնուած բանէ մը վախնան և կա՛մ վերջին աստիճան ծարաւ լինին, որոճալէ կը դադրին ։ Նորատիկք որոճելու յայտ երևցեն, տերեւ մը անկմանէ իսկ վախնալով՝ առժամանակեայ կերպիւ կը դադարին որոճալէ ։

Հ. Թագւորեան

×× Միայն ճաշիւ մը ։ - Բորտոյի կիսատեարդ մը՝ Կապրիէլ անուն՝ 25 տարեկան հասակին մէջ բաւական հարստութեան տէր լինելով, կորուստ չմտածելով երբէք, և բոլոր հարստութիւնը պատրաստ դրամի փոխելով կը պահէ քովը, և խորհելով թէ մարդկային կենաց տեւողութիւնն ընդհանրապէս 70 տարի է, և հաւանաբար ինքն ալ չկրնար այդ ժամանակէն աւելի երկարատեւ կեանք ունենալ, մէն մի տարւոյ պիտոյից բաւական մասանց կը բաժնէ հարստութիւնն, և բոլորովին կը դադարի աշխատութենէ ։ Սակայն բնութիւնը կը ժպտի Կապրիէլի այս հաշուոյն վերայ, և նորա հաշուէն աւելի կեանք կուտայ ։ Կապրիէլ՝ իւր բոլոնդակ ունեցածը վատնած լինելով՝ 70 տարեկան հասակին մէջ կը սկսի մուրալ Վարշաւիոյ հրապարակին վերայ, անդադար գոչելով առ անցորդս « Ողորմեցէ՛ք խեղճ մուրացկանի մը, որոյ կեանքն, աւա՜ղ, իւր կարծածէն աւելի տեւեց ։ » - Այս կարճամիտ մարդն նախորդ ամսոյ մէջ մեռեր է, և 7 ղրուշի չափ դրամ գտեր են քովէն ։

×× Գաղղիոյ նախորդ կայսրուհւոյն Թագը գներ է Ամերիկայի ծանօթ միլիոնատէր Վանտերպիլթի կինն, ի Նիւ Եօրք ակնավաճառէ մը ։ Կայսրուհին 1870 ի պատերազմէն քիչ առաջ ապսպրած էր, բայց դեռ չէր առած ։ Թագը 20 սանթիմէթր շրջանակ մ'ունի . ոսկի թերթերէ կազմեալ մանուշակ մ'է . մէջ տեղը մանիշակի փունջ մը կայ, որոյ կեդրոնը 15 քրամնոց ադամանդ մը զետեղեալ է ։

×× Կաթնավաճառ նախարար մը ։ - Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Ռօզպէրի՝ Լոնտոնի գըլխաւոր կաթնավաճառաց մին է . բայց սա, լորտ Ռէյլյի պէս, իւր անունն չգործեր, այլ՝ ուրիշի անունն ։ Այնչափ շահաբեր գտած է այդ գործը, զոր տակաւ ընդարձակել կը ջանայ . իւր գործակատարաց յանձնարարած է գնել ո՛րչափ կաթնավաճառութեան տուներ որ գտնեն չափաւոր գիներով ։

ՎԱՐԴԵՆԻՆ

(Տես Թիւ 2306)

Գ.

Ալբանոյի մահն անկեղծ ցաւով ու կարեկցութեամբ լցուց համայն քաղաքը . միայն ազգականներն էին՝ որք տեսնելով միացած ամբաւ հարստութիւնն՝ չէին կրնար իրենց ուրախութիւնը ծածկել . Յուղարկաւորութեան հանդիսին ժամանակ մինչ ամէն ոք անկեղծ արտասուք կը թափէր՝ այդ ժառանգորդք իրենց աչերն թաշկինակով կը գոցէին, որպէս զի չըտեսնուի իրենց զուարթ դէմքն . Հանգուցելոյն տան ծառաներէն ոչ ոք գոնէ չնչին պարգեւ մ'առաւ, մինչև իսկ ամբաստանուեցան . Ամէն շաբթու բաշխուելիք սովորական ողորմութիւնք ալ դադրեցան և անոնց համար յատկացեալ գումարք անկճար մնացին . Ազգականաց մէջ վէճ ծագելով՝ գործը մինչև դատարան ելաւ . բայց իւրաքանչիւրին՝ իւր բաժինն վայելելու անձուկ տեսնելը վախճան տուաւ վէճին . Տակաւին դրամն չառած՝ անոր մէկ մասն վատնուեցաւ . մին տուն շինել տուաւ . ուրիշ մը ամրոցներ գնեց, երրորդ մ'ալ գործերն թողլով՝ խրախճանաց, խնճոյից, ու հաճոյից եւեւ եղաւ . ոչ ոք խորհեցաւ հանգուցելոյ ազգականին գերեզմանին վերայ խոնարհ շիրիմ մը կանգնել . շատ յորդորներ եղան, սակայն ամէնքն ու միակայն մերժեցին՝ իրարու ազատութիւնն յերկան չհանելու համար։ Ժառանգութեան ամենամեծ մասն Փրատ առաւ մէկու մը բաժին ընկաւ։ Սա Ալբմարի հաստատաշէն եւ անդորր բնակարանն ունէր չընաղ ճաշակաւ ու ձեւով մը վերանորոգեց եւ մեծ պերճութեամբ կահաւորեց։ Ճաշի սենեակն ընդարձակեց փառաւոր հայելիներով ու գեղեցիկ նկարներով, եւ ձեղունն ալ ծաղկազարդ ջահերով զարդարեց. ապա ընթրիք մը եւ պարահանդէս տալու ժառանգակցացն, այնպէս կուզեր նախապատրաստել իր նոր ապարանքը։ Հարիւրաւոր ջահեր կը լուսաւորէին սրահն. լոյսը բազմաթիւ հայելիներէ անդրադառնալով սեղանը զարդարող ամենայն սպասուց փայլը կաւելցնէր։ Ալբմարի համայն ժառանգորդք՝ ի շնորհս իրենց բաղդին՝ շողշողուն զարդուք եւ պաճուճանօք կը փայլէին։ Տիկնայք եւ օրիորդք առաւել եւս կը հրճուէին՝ որոց ըղձեռեսներն փոխած եւ զարդարուն զգեստներ հագած։ Փրատ, որ դրամի զօրութեամբ յաջողած էր Տը մասնիկն ալ ունենալ տալ իր անուան վերայ՝ կը կոչուէր Պ. տը Փրատ, եւ կնոջն հետ կը ջանայր իրենց ազդատոհմին վայելուչ ազնուականութեամբ ընդունիլ հրաւիրեալներն։ Օրիորդ Տը Փրատ, իրենց միակ դուստրն՝ իշխանուհւոյ մը նման հագուած, հազարաւոր գիրքեր կառնայր գոհարեղէններն փայլեցնելու համար։ Վերջապէս այն մեծապայծառ խնճոյքէն ետքը պարահանդէսն սկսաւ։ Նուագարանաց ներդաշնակ եղանակներով մինչեւ կէս գիշերի մօտ պարեցին, բայց՝ ժամն հազիւ 12 հնչեց՝ եւ ահա նուագարանք լռեցին, եւ սարսափ պատեց ամենուն դիմաց վերայ. զարմացման եւ զարհուրանաց ճիչեր արձակեցին ամէն ոք, երբ սրահին դուռն բացուելով՝ ալխբաղէմ եւ սեւազգեստ պատանին Ալբմարեաններու մօտ։ Այդ արկածական մ'երեւումն՝ անշուշտ արհաւիրք չէր կրնար ազդել հանդիսականաց վերայ. ի զուր կը ջանային ամէն ոք կեղծ ժպիտներով բարեւել նորեկը։ Ժառանգութեան կորուստն անխուսափելի էր. երջանիկ երազէ մը ետքը ահարկու զարթուցման մը հակապատկերն էր իրենց անձեռն. յուսահատ սրտմտութիւն կարդացուէր ամենուն դէմքը։ Պ. տը Փրատ մօտենալ սկսաւ, եւ տիկինն ու դուստրը գրեթէ խելայեղեալ էին. բայց վերջանաձն Լուդովիկոս, որոյ համար ոչ ոք մաքէն կանցունէր թէ իր ներկայութեամբն ահուգոյն մէջ պիտի ձգէ պշնադիտականս, արգահատելով հեռացաւ, եւ Փրատ ու հանդիսականք ալ պարահանդէսն վերջացնելով՝ ցաւ ի սիրտ եւ յուսահատ բաժնուեցան իրարմէ։

Գ.

Ալբմարի ժառանգորդք չէին կրնար հաւատալ թէ ինչպէս Լուդովիկոս կրցաւ երեւելով ահաբեկել զիրենք, մինչդեռ մեռեալ կարծուած էր եւ այնպէս արձանագրուած էր քաղաքապետութեան տոմարին մէջ։ Բայց պատանւոյն երեւումն իրականութիւն մ'էր։ Նաւաբեկութեան գիշերը, Լուդովիկոս գերանի մը փաթթուած էր, զոր մի քանի վայրկեան ետքը ալիքներն մղեցին փարելին ծովուն բացերը։ Երբ մրրիկն դադրեցաւ ու ծովն հանդարտեցաւ, Լուդովիկոս՝ որ ամենայն զօրութեամբ գերանին փաթթուած էր՝ նաւու միակ մասուն գերանին վերայ։ Ալիքն ծածկելու առեն երկինքն ու ծովն զատ բան չտեսաւ չորս դին, եւ այնպէս բոլոր օրն ծովուն վերայ ծփալէ ետքը՝ գիշերը վերայ հասաւ, որ՝ կարծես՝ նորա վերջին վայրկեաններն կը դուժէր։ Լուդովիկոս՝ մօրը գրկաց մէջ աստուածային երկիւղիւ մեծցած, եւ վշտաց մէջ աղօթելու վարժ լինելով՝ ջերմեռանդօրէն սկսաւ աղօթել ու ըսել. «Փրկէ՛ զիս, Տէ՛ր. իսկ եթէ օրհնեալ կամքդ անօրինէ որ մեռնիմ՝ մխիթարէ խմ հայրս, եւ զօրութիւն տուր ինձ, որպէս զի համբերութեամբ եւ անտրտունջ աւանդեմ հոգեւոր առ քեզ։» Ապա յանկարծ ի հեռուստ նաւ մը նշմարեց որ դէպ ի ինքն կու գար. յուսալից ձայն մ'արձակեց. խմացան, եւ ազատեցաւ վտանգէն։ Լուդովիկոս նաւապետին շնորհակալ լինելէ եւ տակաւ ինչ ճաշելէ ետքը՝ արկածն պատմեց եւ աղաչեց որ զինքը ցամաք հանէ։ – «Բարեկա՛մս, ըսաւ նաւապետն, ի բոլոր սրտէ կը կատարէի խնդիրդ, բայց, ինչպէս կը տեսնէք՝ նաւս ապառաժական է եւ անկարելի է ինձ ճամբէս շեղիլ. եթէ զձեզ ընդունող ուրիշ նաւու մը չհանդիպինք, կը պարտաւորիք մինչեւ Ամերիկա գալ հետս։» Անգղիական այս նաւն ամենայն յաջողութեամբ արշաւել տեղն հասաւ, որ ամերիկեան փոքրիկ կղզի մ'էր։ Լուդովիկոս անհնարին միջոց գտաւ, երբ իմացաւ թէ այն նաւահանգստին մէջ աշխարհի դէպ ի ո՛ր եւ է մի կողմն առագաստ պարզելու յարմար նաւ չկայ։ Նաւապետը՝ բարեպաշտ եւ ազնուասիրտ՝ անոր վիշտը նշմարելով մխիթարեց։ «Տարի մը, ըսաւ, այս կղզւոյն մէջ կեցէք հետս, մինչեւ որ տարեկան շրջանս լրանայ եւ ուրիշ նաւ մը գայ ինձ յաջորդել։ Ցերեկուան մեզ արժան համարուած վիճակներն միշտ օգտակար են. բաւական է որ մեք գիտնամք օգտել։ Թերեւս այս կղզւոյն մէջ անցունելիք օրերդ նպաստաւոր ազդեցութիւն մ'ունենան կեանքդ վերայ։» Նաւապետը ծովահայեաց խուց մը տուաւ Լուդովիկոսի եւ խնամք կը տանէր, որպէս զի եւ ո՛չ բանէ մը զրկուի։ Լուդովիկոս զբօսանաց համար բոլոր կղզին շրջեցաւ. շաքարեղէգնի եւ կոփենիի ծառեր տեսաւ, զոր սեւեր մշակած էին. ուրեք ուրեք գեղեցիկ ամարանոցներ կը տեսնուէին. երկնաբերձ եւ անտառախիտ լերանց շղթայներ ձգուած էին լերրի դաշտերուն մէջէն. դալարազարդ բլուրներ, մշակեալ այգեստաններ, սոս անդ անտառակներ, ջինջ առուակներ, որոց ափունքը հնաւուրց ծմրիներ եւ կոկոսենիներ դրուած էին՝ ակնահաճոյ հորիզոն մը կընծայէին կղզին։ Բիչ ատենէն անձրեւային եղանակն սկսաւ։ Լուդովիկոս կը նեղուէր, վասն զի թէեւ կը սիրէր միշտ նաւապետին հետ գտնուիլ, բայց նա միշտ զբաղեալ լինելով՝ չէր կրնար նորա փափաքը լեցնել։ Լուդովիկոս գիրք խնդրեց. կղզւոյն մէջ գերմաներէն գիրք չգտաւ. բարեբաղդաբար՝ անգղիարէն գիտնալով աղաչեց որ ա՛յն լեզուաւ գիրք մը տայ։ = «Ուրիշ գիրք չունիմ, ըսաւ նաւապետը, գրոց լաւագոյնն՝ Աստուածաշունչը կուտամ քեզ։ Ազգականներէս մին ընծայած եղանակաւ էր, ընծայ տուաւ ինձ զայդ եւ պատուիրեց որ մէկու մը չտամ, զի բազումք իրենց ճշմարիտ երանութիւնն ու լաւութիւնը չգիտնալով՝ չեն հասկնար զայդ։ Ես զքեզ այդպիսեաց կարգն դասած չեմ. առէ՛ք, կարդացէ՛ք։» Լուդովիկոս ամէն օր Ս. Գրքին մէջէն շատ գլուխներ կը կարդար, եւ որովհետեւ ուրիշ խորհրդածութիւններով զբաղեալ չէր, շատ ընտիր պատուէրներ միտքն պահեց, որք առաւել եւս ամրապնդեցին իր բարեպաշտութիւնն եւ առ Աստուած եւ առ Փրկիչն ջերմ սէրը։ Ձմեռն այսպէս անցնելէ ետքը, երբ գարնան դռներն բացուեցան, նաւապետն սրահ տարաւ զինք։ Նաւապետն՝ ըստ սովորականութեան շատ հեռատես էր, թէ՛ սոս եւ թէ՛ նոր առեւտուր մը գտնելու համար հետաքրքրութիւն կընէր. անծանօթ տեղի մը գտածին պէս՝ խնդութեամբ, «Տէ՛ր Աստուած, կը գոչէր, ի՜նչ հրաշալի նորանորութիւնք կան ձեռակերտացդ մէջ։» Լուդովիկոս ալ հետզհետէ հաճոյս զգալով այն ուսման վերայ, նաւապետը գիրք մը տուաւ, որոյ շնորհիւ սովրեցաւ նա ճանչնալ Աստուծոյ ձեռագործաց այս օգտակար մասն, եւ վերջապէս իր հետաքրքրութեան շնորհիւ կատարեալ բուսաբան մը լինելով, ամենակարող Էակին անսահման իմաստութեան եւ բարութեան վերայ կըքանչանայր։ Մի օր Լուդովիկոս նաւապետին ըսաւ. «Պ. Անոմ՛ն, այժմ հասկցայ կղզին ժամանած օրերնիս ձեր բրած գուշակութեան ճշմարտութիւնն. արդարեւ ա՛սա ճանչցայ աստուածային բարեաց անսահմանութիւնն, եւ համոզուեցայ թէ՝ հոգւոյ փրկութեան համար ամէն հոգ ու խնամք անհամեմատ բարձր ու գերագոյն են աշխարհքային շահաւորութեանց եւ տքնութեանց։» Քանի մը ամիս կղզւոյն մէջ այսպէս ժամանակ անցընելէ ետքը, ամերիկեան նաւ մը եկաւ Պոսթոնէ կղզւոյն նաւահանգիստը. նաւապետն առաջարկեց ընկերին՝ մեկնիլ կղզիէն։ – «Առաւել եւս պիտի հեռանամ ձեր հայրենիքէն, բայց ի Լոնտոն ճանբորդող նաւ մը կրնամ գտնել, եւ անկէ ի Համպուրկ (Գերմանիա) դիւրին է անցնիլ։» Լուդովիկոս թէեւ հաւանեցաւ, սակայն մեծ վարանման մէջ ինկաւ։ Ընչաւէտ վաճառականի մը որդին էր, բայց յանկարծ չքաւոր վիճակի մը մէջ կը գտնուէր։ Նաւապետն նորա տխրութիւնն նշմարելով պատճառն հարցուց. – «Ինչպէս կրնամ մեկնիլ, ըսաւ Լուդովիկոս, մինչդեռ անդադիր վճարելու համար չիկին մ'անգամ չունիմ քովս։» – «Հոգ չէ, ահա 200 կինէ, որոյ ի փոխարէն ձեր սպասաւորութիւնն բաւ կը համարիմ։» – Զարմա՛նք, գոչեց Լուդովիկոս, ինչ վստահութեամբ այդ մեծ գումարն կուտաք անծանօթի մը՝ որ ձեր մարդասիրութեան շնորհիւ պրծաւ նաւաբեկութենէ։» – «Ես ձեր սկզբունքն ու հանգամանքն կը ճանչնամ, պատասխանեց նաւապետն, այդ բաւ է ինձ. եթէ կարողութիւն ունենայի, ա՛լ աւելի կուտայի, բայց հոգ չէ. այդ գումարով կրնաք մինչեւ Լոնտոն հասնիլ։ Ես եթէ ձեզ պէս անձի մը վերայ վստահութիւն չունենայի՝ բոլորովին պիտի հրաժարէի մարդկային ընկերութենէ։ Միայն կը խնդրեմ որ բարեհաճիք այդ գումարն իմ ծերունի մօրս հասցնել որ ի Լոնտոն կը բնակի։ Այցելեցէք անոր երբ Լոնտոն ժամանէք, եւ այս նամակն ալ յանձնեցէք։» Լուդովիկոս հետեւեալ օրը հրաժեշտ տալով մեկնեցաւ։ Երկարատեւ ուղեւորութենէ մը ետքը Լոնտոնի նաւահանգիստն հասաւ եւ ծանօթ վաճառականի մը տունը գընաց, որ զինքն տեսածին պէս ապշեցաւ միայն, որովհետեւ արդէն մեռեալ կը կարծէր։ Լուդովիկոս անչափ վիշտ զգաց երբ հօրը մահն իմացաւ, եւ աղաչեց վաճառականին որ պէտք եղածին չափ դրամ տայ իրեն։ Սա սիրով վճարեց խնդրածն, եւ Լուդովիկոս՝ նաւապետէն առածին կէսը կինը վճարեց անոր մօրը, որպէս ըղձեռեսներ չինել տալով հագուելու եւ Համպուրկ ճանբորդելու համար նաեւ մնաց, եւ անկէ հասաւ իր ծննդավայրն։ Լուդովիկոս, հայրենի տան ճանբան ձեռք առաւ լի տրտմութեամբ. ինքն ա՛յնպէս կը յուսար թէ ի սուգ պիտի գտնէ զայն, սակայն մեծապէս զարմացաւ, երբ լուսազարդ ու պճնեալ գտաւ։ Ուրախութեան ձայներն ու նուագարանաց աղմուկը խեղճին սիրտը կեղեքեցին. ուստի առանց իր գալուստը ներկայից իմաց տալու՝ յանկարծ այն անվայել ու անհեթեթ հանդէսին վերջ տալու համար նոյն գիշերն եկաւ։

Մնացեալն՝ յաջորդով

ԿԻՆՆ ԻԲՐԵՒ ԱՄՈՒՍԻՆ

Հեղինակ՝ ԲՐՕՖ. ՀԷՌՄԱՆ ԳԼԷՆՔԷ

Թարգմանեց Գերմաներէնէ Մ. Կ. ՆԱՃԻԿԵԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գլ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ առն համեմատ մարմնական եւ հոգեկան ներհակութեամբ ունեցած դերը: — Գլ. Բ. Բաղդատակիր զարգ մէջ կնոջ բնախօսական կեանքը եւ անոր ծագումն առնոց մարմնական եւ հոգեկան պարագաներէն եւ իրաւունք: — Ամուսնութիւն: — Գլ. Գ. Նախապաշարմունքներ՝ կնոջ՝ իբրեւ ամուսնի՝ ունեցած կոչման: 1. Մտաւորական եւ բարոյական նախապաշարմունքներ ամուսնոյ կողման: 2. Արամբոյնի գործարանային նախապաշարմունքներ:

Գլ. Դ. Արամբին. — Ա. Ֆիզիքական խնամք. Զուգաւորութիւն. Յղութիւն. Ծնունդ, ստնդիեր եւ ծննդաբերականութիւն. Տանիքնականութիւն, շրջման շարք. Բ. Արամբոյնի հոգեկան առողջապահութիւն.— Արամբիի՝ պատուաւորութեան մէջ: — Գլ. Ե. Ջղագարութիւն կամ Արգանդախտ (hysterie):

Էջ, 440. — Թղթակազմին գինն է 12½ ղրշ. Կազմեալին՝ 17 ղրշ.

(Նուէրի համար) Ոսկեզօծին գինն է 25 ղրշ. ամէն գրավաճառաց քով:

Աժան գիրեր։ – Երկաթագործ՝ երկհատոր. – 4 ղրուշ. Ցիմայ Ճիմնալեռ՝ երկհատոր. – 4 ղրուշ. Օրիորդ Պէյլի – 2 ղրուշ. Միլուան – 2 ղրուշ։ Կը վաճառուին գրավաճառ եւ լրագրավաճառ Պօղոս եւ Յակոբ ազգային խանութներն։

ՍԻՆԱՑԻ ԸՆՏԻՐ ԹՈՒՂԹ

Սեպհականութիւն

Ազգ. Ս. Փ. Հիւանդանոցի

Կեդր. վաճառատուն Մ. Շխիմեան

Պոլիս Սուլթան Համամ,

Ապրիւրին քով Թիւ 10-14-16

Սինաի ընտիր թղթեր, յարոյ՝ ընաւ տարակոյս չկայ որ՝ ամենէն դժուարահաճ ծխողներն իսկ գոհ պիտի լինին, իրենց գլանիկի ծախումն եւ եթ 8-900 պատսպարելոյ օգնելու գոհունակութիւնն եւս վայելելով։ Դժուար է գտնել ասկէց զատ միջոց մը, որով մարդ թէ՛ օգնէ եւ թէ՛ մանաւանդ օգտուի, նիւթապէս եւ ֆիզիքապէս. վասն զի հիւանդանոցի սեպհական սիկարի թուղթն բացարձակապէս լաւագոյն թուղթն է, աժանագոյն թուղթն է, օգտակարագոյն թուղթն է։ Կը գտնուի ամեն գլխաւոր ծխավաճառաց քով։ Ամէն տուփն եւ ամէն պրակ Հոգաբարձութեան կնիքն կը կրէ։

ՄԱՐԴԻՐՈՑՆԵՐ մանկապարտէզի-ծաղկոցի տղայոց. Ի Վ. Յ. ՄԱՐԴԱՐԵԱՆԷ. Կը բովանդակէ տաղեր, երգեր, խաղեր, հանելուկներ, ձեռագրի օրինակներ եւ ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ ԲԱՌ վարժից թէ՛ վանկերու եւ թէ՛ ձայնաւոր ու բաղաձայն բոլոր գիրերու. այսու ալ եւ բարձուած են ընթերցման ամէն դժուարութիւնք։ Մանկավարժից խորին ուշադրութեան արժանի գործ. զարդարուած 90 գրաւիչ սիրուն պատկերներով. գին ՄԷԿ ղրշ։

Հրատարակուեցաւ Յ. Մ. Լօլմէջեանի-Նրախոյրիք բանաստեղծական եւ թատերգական արձակ եւ տաղաչափեալ գրուածոց-անուն գործոյն. առաջին թերթն։ Այս գործ պիտի բովանդակէ 10 թերթ։ Գին բաժանորդագրութեան 5 ղրշ։ Յետ տպագրութեան՝ 7 ½ – Կեդրոնատեղին՝ Գ. Պալենց գրատուն։

Բժիշկ Տոքթոր Սերվիչէն Էֆէնտի. – Դրեց Տոքթոր Վահրամ Յ. Թորգոմեան՝ բժշկական համալսարանէն Փարիզու. – Գինն է Փր. 1. 50.

1894 տարւոյ համար, պատի դեղանկար Օրացոյցներ, Սերվիչէն էֆէնտիի տպարանէն ամենայն խնամով պատրաստեալ, աժան գներով կը վաճառին գրավաճառաց խանութներն եւ լրագրավաճառաց ու տղոց ձեռօք։

ԳԱԲՐԻԷԼ ՆԵՐՇԱՊՈՒՀ

ՏԵՏՐ Բ.

Գարնան շողեր

Աշնան ցօղեր

Բանաստեղծական գրութիւններ։ Կը ծախուի ամէն գրավաճառաց քով, ի գին 5 ղրշ։ Կեդրոնատեղին է՝ Տպարան (Հայ. Դպրոց. Ընկ) Յ. Աստուրեան.

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈԼԼՕՈՒԷԻ

Լեարդի, ստամոքսի եւ աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է այս դեղահատը, եւ ամեն ջղային տկարութեան, ուժաթափութեան եւ տխրութեան համար. կը ջնջէ եւ անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը։ Սրա, տի եւ երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մը ունի. արիւնը մաքրելով՝ նորա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ եւ գրգռելով կենական գործարանները կը զօրացնէ. Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ արտախառնութիւն, կծուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ ցաւած կաղեր, գլխի ցաւեր կվանէր մարսողութիւնը կչտարաւորի, եւ մարմինը մաքրելով բոլոր այն աղտեղութիւններն որ շատ անգամ վտանգաւոր հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ՝ ուժեղ եւ բնական դիրքը կդնէ։

ONCUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈԼԼՕՈՒԷԻ

Մորթային հիւանդութիւն եւ վէրք բուժելու մասին ունեցած պալասմական յատկութեանց չհաւասարիր ըլնաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (շիբիփիեճչէ), սրունից եւ ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին եւ կամ կլլանան. օգտակար է նաեւ հարբուխի, հազի, սրտի բարախման, մանաւանդ յօդացաւ (նքլ) ըսուած հիւանդութեան։ Իւր կազդուրիչ եւ զօրաւոր ազդեցութեամբը խոյլ (սըրաճա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ ատրճան որ ըլլա կը դիմադրաւէ։

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, եւ մասնաւորապէս Պալչէ-գաբու Թաշ-խանի կողմերը Պ. Գասպարեանի դեղարանը, Թիւ 7, կը ծախուի։

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն տոքթոր Հոլլօուէ, ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց Թիւ 533։

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ

Հ. Թ. ԱԼԱՅԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ՓԻՓԵՐԵԱՆ
Կ. Պոլիս Զիւմպիւլիւ-խան Թ. 18-19